

จิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปบัว: สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา

Lotuses in Thai Contemporary Painting: Symbols Conveying the Meanings of Buddhist Philosophy.

ศิยารัตน์ แก้วคีรี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยพจน์ หวลมานพ

สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Siyarat Keawkeeree and Asst. Prof. Dr. Chaipoth Hualmanop

Arts and Design Faculty of fine and Applied arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Tel. 0846328039 Email: siyarat29@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัย “จิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปบัว: สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาพบัวในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญาจากการศึกษาเก็บข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ในการสร้างผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย นำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำผลการศึกษามาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของตน

จากการศึกษางานวิจัยพบว่ามีการใช้ภาพบัวในการสื่อสัญลักษณ์เชิงพุทธปรัชญาผ่านผลงานศิลปะตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน การใช้สัญลักษณ์ดอกบัวเป็นสิ่งที่สื่อในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ซึ่งสัญลักษณ์ที่นิยมนำมาใช้คือ ดอกบัวบาน สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญาเพื่อใช้แสดงถึงหลักธรรมคำสอน ปรัชญาในพุทธศาสนาหรือเพื่อแสดงความความรู้สึกศรัทธา

ความเชื่อ ยกตัวอย่าง บัวสี่เหล่าที่เปรียบดอกบัว 4 ประเภทถึงสติปัญญาของบุคคลที่สอนได้หรือไม่ได้สามารถเข้าใจได้ง่ายด้วยความหมายนี้ ผลวิเคราะห์ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ศึกษามาพัฒนาการสร้างสรรค์

ผลงานศิลปะชุดสรุปนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติบัวเป็นภาพประทับใจมาถ่ายทอดด้วยสีสันแสงในบรรยากาศที่ไม่มีอยู่จริง การใช้รูปทรงบัวที่มีขนาดเล็กใหญ่มาใส่ในโครงสร้างรูปร่างอิสระของเส้นที่มาจากจังหวะของใบบัวเป็นเส้นคลื่นที่ให้ความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหว แปลกตา เป็นการแสดงออกของอารมณ์ทางสุนทรีย์ะ ผสมกันของรูปทรงให้สอดคล้องกับพุทธปรัชญาเพื่อความสมบูรณ์ของผลงานศิลปะที่มีคุณค่าทางความงาม และคุณค่าทางจิตใจในงานศิลปะรูปแบบงานจิตรกรรม 2 มิติ โดยจะนำเสนอผลงานในชุดผลงานทดลองจำนวน 2 ชุดและชุดผลงานสรุปที่พัฒนาการสร้างสรรค์

คำสำคัญ: จิตรกรรมไทยร่วมสมัย, สัญลักษณ์, พุทธปรัชญา

Abstract

The study on “Lotuses in Thai Contemporary Painting: Symbols Conveying the Meanings of Buddhist Philosophy” aimed to: 1) study the use of lotus paintings to convey meanings of Buddhist philosophy by collecting data related to the topic, and 2) gather and contribute to the body of knowledge on Thai contemporary painting, and then analyze this so that the results of the study could be used in the creation of Thai contemporary

paintings showing personal identity.

It was found that lotuses have been used as symbols of Buddhist philosophy in pieces of art from the past to present. Lotus symbols convey positive meanings rather than negative ones. A blooming lotus is widely used as a symbol to show Buddha's teachings, aspects of Buddhist philosophy, or Buddhists' faith and belief. For example, four kinds of lotuses symbolize four kinds of people's intelligence. The body of knowledge received from the analysis was used to inform and develop the creation of new works.

The resulting set of art pieces was inspired by the nature of lotuses. These paintings were expressed using light and colors in an imaginary atmosphere. Small and big lotus shapes were put in a structure and shapes of free lines derived from rhythms of lotus leaves, delivering an idea of movement and astonishment. This established an aesthetic mood mixed with shapes in accordance with Buddhist philosophy leading to artistic completeness, full of aesthetic and mental value through 2-dimensional paintings. Two sets of experimental work and a set of concluding work were presented.

Keyword: Thai Contemporary Painting, Symbol, Buddhist Philosophy

บทนำ

วิถีชีวิตไทยเป็นวัฒนธรรมของสังคมไทย มีการดำเนินชีวิตแตกต่างกันจากในอดีตที่ผ่านมา สังคมมีการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ประสานสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่มีการแบ่งแยกต่างจากปัจจุบัน ที่มุ่งพัฒนาสังคมตามสภาพแวดล้อม ทำให้มีหลักและวิถีชีวิตที่ไม่เหมือนกัน เช่น ประชญาตะวันออกเชื่อว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ จึงพัฒนาชีวิตเพื่อให้กลมกลืนกับวิถีตามธรรมชาติ ส่วนปรัชญาตะวันตกเชื่อว่า มนุษย์สามารถเอาชนะสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกจักรวาลพยายามเอาชนะเหนือธรรมชาติ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ สร้างสิ่งใหม่เพื่อลบสิ่งเก่าๆ ดังเช่น ด้านวิทยาศาสตร์ วิวัฒนาการเหล่านี้ทำลายสิ่งที่เป็นธรรมชาติตลอดจนมนุษย์ ประชญาตะวันออกเกิดขึ้นในประเทศอินเดียซึ่งเป็นดินแดนต้นกำเนิดพุทธศาสนา “ปรัชญาตะวันออกเป็นจิตนิยมเน้นความสำคัญของจิตมากกว่าสสารความสุขของมนุษย์เกิดจากการควบคุมความต้องการทางวัตถุให้ลดน้อยลง จิตที่ปราศจากกิเลสปรุงแต่งเป็นจิตที่มีอิสระ จึงเป็นจิตที่มีความสุข” (สถิตวงศ์สุวรรณ, 2541 : 120) ประชญาตะวันออกจึงอยู่ควบคู่กับศาสนาเพราะสิ่งที่เข้าถึงจิตใจ ที่พึงทางใจเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเช่นเดียวกับศิลปะเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาและมีพัฒนาการรูปแบบเทคนิควิธีการมาตลอดจนถึงปัจจุบัน การสร้างงานศิลปะไทยในอดีตมีจุดมุ่งหมายในการแสดงออกทางศิลปะเพื่อศาสนา ศิลปะเพื่อชีวิต ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าทางจริยธรรม งานศิลปะที่มีคุณค่าความดีงามถูกสร้างขึ้นมาจากความศรัทธาในศาสนา ขนบธรรมเนียมของสังคม เพื่อแสดงออกทางจิตใจของศิลปินที่มีต่อสิ่ง ๆ หนึ่ง ดังเช่นศิลปะไทยที่ถูกสร้างเพื่อแสดงออกถึงความศรัทธา สามารถสอดแทรกแง่คิด สอนถึงการทำความชั่วและเยยวยาจิตใจมนุษย์ ดังนั้นธรรมะกับธรรมชาติเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ เพราะธรรมชาติกับธรรมะสอนให้รู้จักกับ

สภาวะความเป็นไปตามธรรมชาติ เป็นสัจธรรมที่ว่า มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป เป็นความจริงที่ยอมรับและเป็นหลักธรรมชี้นำไปสู่สิ่งที่ดีเป็นพื้นฐานทางความคิด

พุทธปรัชญาได้ถูกใช้ในการแสดงออกในทุกด้านของวิถีชีวิตไทยโดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมทางขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทยจากคำสอนและความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ผลักดันให้มีการทำงานศิลปะมีคุณค่าทางด้านความศรัทธาเป็นการแสดงออกในทางอารมณ์ที่แฝงพุทธปรัชญาที่เข้ามาทำให้ผลงานออกมามีความลึกซึ้ง “สัญลักษณ์ (Symbol) คือ สิ่งหนึ่งที่ใช้แสดงความหมายของอีกสิ่งหนึ่ง หรือเครื่องหมายที่ใช้แทนรูปความคิด” (ชูลุด นิมเมสมอ, 2557 : 412) มาจากการสื่อความหมายตีความหมายและแทนค่าด้วยรูปศิลปะที่ใช้แสดงออกทางธรรมชาตินำไปสู่กระบวนการตัดทอน เพิ่มเติมบางส่วนและนำไปสู่การสร้างสรรคเป็นผลงานศิลปะแทนการสร้างรูปเคารพ “จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ค้นพบในประเทศอินเดีย กล่าวคือ ในประเทศอินเดียก่อนที่จะมีรูปเคารพนั้นได้มีการสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ขึ้นแทนรูปเคารพ (Aniconic symbols) ดังปรากฏในงานศิลปกรรมทางพุทธศาสนายุคแรก ๆ เช่น สถูปที่ภารhut (Bharhut) และ สถูปสาณจี (Sanchi) ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ไม่ได้ค้นพบประติมากรรมของพระพุทธองค์เลย พระพุทธรูปที่ปรากฏในปัจจุบันนั้นนำมาต่อเติมภายหลัง แต่ปรากฏว่ามีภาพสลักสัญลักษณ์ต่าง ๆ อยู่ เช่น สถูปที่มีฉัตรปักอยู่ ต้นไม้ นาค ยักษ์และยักษ์ณี เป็นต้น ส่วนรูปเคารพนั้นเกิดขึ้นในระยะหลัง” (ปริชา นุ่นสุข, 2554 : 14) ดังนั้นช่างหรือศิลปินในสมัยนั้นได้หาทางแก้ปัญหาทางศิลปะ โดยการสร้างรูปสัญลักษณ์ (Symbols) ใช้ตกแต่ง หรืองานสถาปัตยกรรม เช่น สถูป เจดีย์ เสาโอศก เป็นต้น ซึ่งเป็นหินสลักภาพพุทธประวัติตามเหตุการณ์ที่ทำเป็นสัญลักษณ์ เพื่อเป็นการแสดงถึงความศรัทธาบูชาในพุทธศาสนา เช่น

สัญลักษณ์ดอกบัว หมายถึง ประสูติ สัญลักษณ์พระแท่นและต้นโพธิ์ หมายถึง ตรัสรู้ สัญลักษณ์ธรรมจักร หมายถึง ปฐมเทศนา สัญลักษณ์พระแท่นวาง หมายถึง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัญลักษณ์สฐูป หมายถึง ปรีณิพพาน สัญลักษณ์ รอยพระพุทบาท หมายถึง การเจริญรอยตามบาทของพระศาสดา และ สัญลักษณ์ตรีตรณะ หมายถึง พระรัตนตรัยเป็นเครื่องหมายสูงสุดในพระพุทธ ศาสนานานมาแล้ว

รูปสัญลักษณ์ของพุทธปรัชญาที่แฝงในงานศิลปะ ย่อมมีความหมาย ที่ลึกซึ้ง เข้าใจง่าย ที่สามารถถ่ายทอดออกมาผ่านสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการ ตกแต่งหรือด้วยเหตุผลอื่น การหยิบยกความคิดของงานศิลปะสมัยโบราณที่ เป็นรากฐานในการศึกษาเพื่อเป็นความรู้ในการสร้างสรรค์ ท่านพุทธทาส กล่าว ว่า “สิ่งที่ต้องศึกษาก็คือ ดอกบัวเป็นดอกไม้ศักดิ์สิทธิ์ของทุกศาสนาและทุก ลัทธิอยู่ก่อนแล้ว กิริยาที่บาน หมายถึงการมีอะไรเกิดขึ้นมาในลักษณะพิเศษ ซึ่งในที่นี้หมายถึงการที่พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก และการที่ได้ตรัสรู้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งก็นับรวมอยู่ในคำว่า การเกิด (Nativity) ด้วย เหมือนกัน เพราะเกิดมาเพื่อตรัสรู้ ดังนั้นจึงทำสัญลักษณ์แห่งการประสูติเป็น ภาพดอกบัวบานมากที่สุดกว่าสัญลักษณ์อย่างอื่น” (พุทธทาสภิกขุ, 2552 : 5) บัวเป็นหนึ่งในดอกไม้ที่ถูกกล่าวถึงในพุทธประวัติ ทศชาติชาดกของ พระพุทธเจ้า และลัทธิอื่น ๆ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันไปตามคติความเชื่อ ของภูมิประเทศ ไม่ได้มีเพียงประเทศไทยแต่ยังรวมถึงประเทศใกล้เคียงและ ประเทศในเอเชียตะวันออก ประเทศอียิปต์ อินเดีย ศรีลังกา จีน ญี่ปุ่นฯ นิยม นำรูปทรงบัวมาใช้สร้างงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนา ศิลปะ ไทยบัวได้รับการคลี่คลายรูปทรงใหม่ ลวดตอน เสริมแต่งให้เกิดความงามตาม จุดประสงค์ของผู้สร้าง เช่น งานจิตรกรรมนอกจากงานเขียนสีแล้วยังมีลวดลาย ทองที่นิยมสร้างคือ หม้อปुरुณฆณะ ให้ความหมายหม้อแห่งความอุดมสมบูรณ์

งานสถาปัตยกรรมที่มีเจดีย์รูปทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ (ดอกบัวตูม) ประติมากรรมนิยมปั้น แกะ เป็นลวดลายบัวประดับตามส่วนต่าง ๆ เป็นต้น ด้วยรูปทรงสี่เหลี่ยมสวยงามดูบริสุทธิ์และสื่อความหมายไปในทางที่ดี

ซึ่งในการสร้างสรรค์นี้พบคำถาม ปัญหาที่เกิดขึ้นว่า ทำไมถึงเลือกที่จะนำบัวมาใช้ในการแสดงออกผลงานสร้างสรรค์ ก็คงเหมือนกับทำไมคนไทยต้องทานข้าวซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกันมาจนแยกออกจากกันไม่ได้ ผู้วิจัยมีความประทับใจในธรรมชาติของบัว ที่เป็นแรงบันดาลใจ สนใจที่จะศึกษาข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางศิลปะและสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปบัว: สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญาในการแสดงออกผ่านการถ่ายทอดลักษณะธรรมชาติของบัว มนุษย์ สัตว์หรือสิ่งมีชีวิตมาประกอบกันทางรูปทรงเกิดเป็นรูปแบบใหม่ ด้วยเทคนิควิธีการทับซ้อน เส้น สี รูปทรง พื้นผิว พื้นที่ว่างและจังหวะลีลาตามอารมณ์ความรู้สึกให้เป็นไปตามหลักทฤษฎีศิลปะ องค์ประกอบศิลป์โดยไม่ต้องการที่จะแสดงให้เห็นเด่นชัดหรือคล้ายคลึงสิ่งนั้น แต่อาจจะให้เป็นตามความหมายที่สื่อโดยตรงหรือแฝงไว้ด้วยแนวคิดพุทธปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่เข้าใจได้ง่าย โดยใช้หลักความดี-ชั่ว ความสุข-ทุกข์ การเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และดับไป การดิ้นรนพยายามที่จะหลุดพ้นจากกิเลสในสภาพสังคมปัจจุบันสร้างสรรค์ตามจินตนาการของผู้วิจัย เพื่อให้เกิดคุณค่าทางความงามและสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ชมซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแสดงออก (Expression Theory)

1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ภาพบัวในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา
2. เพื่อรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ในการสร้างผลงานจิตรกรรมไทย

ร่วมสมัย

3. เพื่อนำผลการศึกษามาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย
ที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของตน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1) ศึกษาต่อบัวในงานจิตรกรรมไทยฝาผนังและในเชิงสัญลักษณ์ที่
วัด เช่น วัดบวรนิเวศ วัดบรมนิวาส เป็นต้น

2) ศึกษาบัวในธรรมชาติ แหล่งข้อมูลภายในห้องสมุด บทความใน
วารสารอิเล็กทรอนิกส์และข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ

3) ศึกษาผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยของศิลปินที่เกี่ยวข้อง พิชัย นิรัน
ต์ ปัญญา วิจิตรธนสาร ปรีชา เกาทอง และโกลด์ มอแน (Claued Monet)

ขอบเขตของการวิเคราะห์

วิเคราะห์ด้านจิตรกรรม “บัว”

1) วิเคราะห์ต่อบัวในงานจิตรกรรมไทยฝาผนังและในเชิงสัญลักษณ์
ที่วัด เช่น วัดบวรนิเวศ วัดบรมนิวาส

2) วิเคราะห์ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับบัว เช่น ความเชื่อบัวศาสนา

วิเคราะห์ด้านธรรมชาติ

1) วิเคราะห์รูปทรงบัวในธรรมชาติเช่น สกลบัวหลวง สกลบัวสาย
วิเคราะห์ผลงานศิลปินจิตรกรรมไทยร่วมสมัยของพิชัย นิรันต์ ปัญญา
วิจิตรธนสาร ปรีชา เกาทอง

1) วิเคราะห์ สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์

2) วิเคราะห์ความสว่างและความมืดการแสดงออกในผลงาน

3) วิเคราะห์องค์ประกอบที่ใช้ในการสร้างสรรค์

4) วิเคราะห์การแทนค่า สื่อความหมายสัญลักษณ์

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ 2 ชุด (ทั้งหมด ชุดละ 5 ชิ้นงาน)

1) รูปแบบผลงาน จิตรกรรมไทยร่วมสมัย 2 มิติ

2) เทคนิค การสร้างสรรค์ใช้วิธีการปั๊มสี การทำร่องรอยบนพื้นผิว

- เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ

- ขนาดผลงาน 150 x 120 ซม.

3) แนวความคิด การใช้รูปแบบจิตรกรรมสื่อแทนความหมาย สัญลักษณ์ เกิดจากการนำรูปทรงของบัวผสมกับทฤษฎีศิลปะการแสดงออกผ่านความรู้สึก สี สัน น้ำหนักของแสงความสว่างมืดและบรรยายภาพในจินตนาการให้สอดคล้องกับแนวคิด เนื้อหาทางพุทธปรัชญาที่สะท้อนความคิดภายในจิตใจ นำมาสร้างสรรค์ผลงานลักษณะ 2 มิติ โดยใช้เทคนิควิธีการแบบศิลปะตะวันตกผสมผสานรูปแบบจิตรกรรมไทยที่มีการตัดเส้นและการแสดงออกทางสุนทรีย์ะ นำไปใช้สร้างสรรค์เพื่อให้ผลงานเกิดคุณค่าทางความงามและคุณค่าทางด้านจิตใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยสามารถแบ่งออกได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการศึกษาดำเนินการวิจัยนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคือข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากเอกสารหนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากการลงพื้นที่ตามแหล่งข้อมูลจากภาพจิตรกรรมไทยที่นำรูปบัวมาใช้แทนสัญลักษณ์เชิงพุทธ

ปรัชญาวัตรบวรนิเวศ วัดบวรนิเวศ เป็นต้น การศึกษาบัวในธรรมชาติหรือแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมภายในห้องสมุดและศึกษาผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยของศิลปินที่สร้างสรรค์หรือเกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. การวิเคราะห์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ นำมาวิเคราะห์สามารถแบ่งได้ 3 ส่วน ได้แก่

วิเคราะห์บัวในงานจิตรกรรมฝาผนังของ ขรัวอินโข่ง ที่วัดบวรนิเวศ วัดบวรนิเวศ กรุงเทพฯ

งานจิตรกรรมไทยนิยมและให้ความสำคัญกับการนำดอกบัวมาสร้างคุณค่าทางด้านพุทธศิลป์ ไม่ว่าจะเป็น จิตรกรรม ประติมากรรม ประณีตศิลป์ สถาปัตยกรรม เป็นต้น จากรูปทรงธรรมชาติ เกิดการตัด ลด ทอน เสริมแต่งเติม ถ่ายทอดจากความรู้ของศิลปินเอง แต่ยังคงความหมายในเชิงสัญลักษณ์ แทนค่าหรือการเปรียบเทียบในพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มคุณค่าทางความงาม ความลึกซึ้งในเชิงปรัชญา

ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยเลือกวิเคราะห์บัวในงานจิตรกรรมฝาผนังของขรัวอินโข่ง ที่วัดบวรนิเวศ วัดบวรนิเวศ กรุงเทพฯ กรณีนี้ได้ยกตัวอย่าง ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ได้แรงบันดาลใจจาก ดอกบัวยักษ์ (Victoria) จากจารึกใต้ภาพวัดบวรนิเวศ กล่าวว่า “ที่นี่หมายความว่าพระพุทธเจ้าเปรียบดังดอกบัวบานแล้ว พระธรรมเปรียบเทียบดังรสหวานเกิดขึ้น ณ ดอกบัวนั้น พระสงฆ์ผู้เข้าไปบริโภคพระธรรมรสหวานเปรียบดังหมู่ผึ้งอันเข้าไปบริโภครสหวานนั้น” (วิไลรัตน์ ยังรอด และธวัชชัย องค์วุฒิเวทย์, 2559 : 172) ส่วนจารึกใต้ภาพวัดบวรนิเวศ กล่าวว่า “ห้องนี้ ความอุปมาว่า มีสระโบกขรณีหนึ่ง มีประทุม

ชาติหลายอย่างหลายพรรณ แต่มีดอกประทุมชาติหนึ่งใหญ่ขึ้นมาพ่นน้ำงาม
สอาดกว่าประทุมชาติอื่น มีกลิ่นหอมวิเศษกว่าดอกไม้ชนิดอื่นตลบทั่วไปใน
ทิศานุทิศทั้งปวง มีคนมากด้วยกันมาชมดอกบัวใหญ่ได้กลิ่นแล้วชื่นชมยินดี
หมู่แมลงแมลงภูก็มาเซยเอาชาติเกสร ความอุปไมยว่า ดอกบัวใหญ่ เหมือน
พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลกย์มีคุณอันประเสริฐฟุ้งไปในทิศทั้งปวงกลั่นดอกบัว
ใหญ่เหมือนพระธรรมเพราะเป็นของเกิดแต่พระพุทธเจ้า หมู่คนที่ชมดอกบัว
หมู่แมลงผึ้งแมลงภู่ซึ่งมานำชาติเกสรนั้นเหมือนหมู่พระอริยเจ้าที่ได้พระธรรม
พิเศษมรรคผล เพราะได้ฟังธรรมเทศนาเป็นมูลเหตุแลฯ” (วิไลรัตน์ ยังรอด
และธวัชชัย องค์กรวิเวทย์, 2559 : 172)

วัดบรมนิวาส

วัดบวรนิเวศ

ภาพที่ 1 งานจิตรกรรมไทยฝาผนังผลงานขวัญอินโข่ง “ปริศนาธรรม”

วัดบรมนิวาส และวัดบวรนิเวศ กรุงเทพฯ

ที่มา : ศิยารัตน์ แก้วศิริ

องค์ประกอบศิลป์	วัดบรมนิวาส	วัดบวรนิเวศ
ความคิด	ต้องการนำเสนอเรื่อง คำสอนศาสนาพุทธนิกายธรรมยุตที่เป็นนิกายเกิดขึ้นใหม่ในเวลานั้น โดยใช้การเขียนเป็นภาพปริศนาธรรมแทนการเล่าเรื่องพุทธประวัติตามแบบประเพณีเดิม	ส่วนที่วัดบวรนิเวศต้องการนำเสนอเรื่อง คำสอนศาสนาพุทธโดยภาพปริศนาธรรมเช่นเดียวกัน
รูปแบบ	จิตรกรรมไทยผาผนังโดยได้รับอิทธิพลจากงานจิตรกรรมโบราณ และเป็นการผสมผสานวิธีการศิลปะตะวันตก เป็นงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยยุคแรกของไทย เป็นการแสดงออกในอุดมคติผสมกับการเขียนให้มีความเหมือนจริงจากงานจิตรกรรมไทยแบบเดิมโดยใช้การแสดงในมุมมองที่แปลกใหม่ต่างไปจากเดิม	รูปแบบเหมือนกันกับวัดบรมนิวาส
ทัศนธาตุ	ใช้รูปดอกบัวทรงขนาดใหญ่ในรูปดอกบัวที่กลีบใบแหลมจัดเป็นระเบียบกว่าวัดบวรนิเวศ บวกกับใส่ตัวภาพที่แสดงออกท่าทาง สีสันโดยใช้ตัวภาพคนแบบตะวันตกใช้การวางในระยะเดียวกัน	ส่วนรูปทรงดอกบัวใหญ่ มีกลีบดอกมีความหม่นกลมกว่าและมีการจัดวางตัวภาพในระยะใกล้เคียงใกล้เคียง วัดบวรนิเวศ
- รูปทรง		
- เส้น	ใช้การตัดเส้นสีดำแบบจิตรกรรมไทย โดยใช้การตัดเส้นเพื่อเน้นรูปทรง	ใช้การตัดเส้นแบบจิตรกรรมไทย ใช้สีดำตัดเส้นเหมือนวัดบวรนิเวศ
- สี	สีใช้โทนสีน้ำเงิน น้ำตาล สีดำในบรรยายภาพรอบๆ และใช้สีขาวแดงในส่วนที่เป็นจุดเด่น ไม่ขัดแย้งกันเหมือนวัดบวรนิเวศ	สีโทนสีน้ำตาล สีขาวอมแดงเป็นสีโทนร้อนซึ่งขัดแย้งกับสีของผิวน้ำสีน้ำเงินแตกต่างจากวัดบรมนิวาส
- น้ำหนัก	น้ำหนักแสงเงาสลับๆ แสดงออกถึงบรรยายทัศนตอนเย็นๆหรือตอนเช้ามืด และมีความเข้มกว่าวัดบวรนิเวศ	น้ำหนักแสงเงามีความสว่างกว่าวัดบรมนิวาส แสดงให้เห็นชัดขึ้น

- พื้นผิว	พื้นผิวเป็นผนังปูน ระบายแบนตั้งฉากกับพื้น ผิวเรียบไม่ขรุขระ	พื้นผิวเป็นผนังปูน ระบายแบนตั้งฉากกับพื้น ผิวเรียบไม่ขรุขระ
วัสดุ	สีฝุ่นแบบโบราณบนฝาผนังปูน	เทคนิคเดียวกันกับวัดบรมนิวาส
เทคนิค/วิธีการ	ใช้เทคนิคแบบตะวันตก Perspective ระบายสีเรียบโดยการไล่สีหน้าหนักของสีให้มีความสมจริงมากขึ้นจากแบบเดิม	ใช้การวาดตามหลักทัศนียวิทยาแบบ Perspective ใช้การวาดให้มีมิติและใช้แสงเงา ทำให้เกิดระยะใกล้ไกล ลึกดูเหมือนจริง
แนวเรื่อง	ปริศนาธรรม เป็นการสรรเสริญพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ในพุทธศาสนานำมาจากพระไตรปิฎก	เหมือนกันกับวัดบรมนิวาส
เนื้อหา	สุนทรียภาพในการแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อความเชื่อในศาสนา การสรรเสริญพระรัตนตรัย โดยการเปรียบเทียบในการบรรยายในรูปแบบตะวันตก	เรื่องการสรรเสริญพระรัตนตรัย โดยการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยเป็นตอนๆ โดยการใช้ตัวภาพ อาคารบ้านเรือน แบบตะวันตก
องค์ประกอบศิลป์	การประกอบกันทางรูปทรงบวให้ใหญ่ให้ความรู้สึกขัดแย้งกับรูปทรงที่อยู่รอบๆ ส่วนการประกอบกันทางรูปทรงกับเนื้อหาสอดคล้องกันในเรื่องพุทธศาสนาจึงเกิดเป็นเอกภาพ	การประกอบกันทางรูปทรงบวที่มีขนาดใหญ่กว่าความเป็นจริงให้ความรู้สึกขัดแย้งกัน ส่วนการประกอบกันทางรูปทรงบวกับเนื้อหาปริศนาธรรมสอดคล้องกันในเรื่องพุทธศาสนาจึงเกิดเป็นเอกภาพ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบองค์ประกอบศิลป์การใช้ภาพบัวในงานจิตรกรรมฝาผนังของขรัวอินโข่ง วัดบวรนิเวศ วัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ

จากการศึกษาพบว่าผลงานของขรัวอินโข่งซึ่งเป็นผลงานในสมัยรัชกาลที่ 4 ที่สร้างสรรค์ขึ้นในระยะเวลาใกล้เคียงกันของวัดบวรนิเวศกับวัดบรมนิวาส โดยศิลปินได้แนวคิดจากพระไตรปิฎกในพุทธศาสนานิกายธรรมยุติ โดยที่ให้ความสำคัญกับพระธรรม หลักธรรมคำสอน ทำให้เกิดเรื่องราว

แปลกใหม่ที่ต่างไปจากภาพพุทธประวัติ ทศชาติชาดกแบบงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีแบบเดิมแต่ศิลปินเองก็มีการเขียนภาพแบบจิตรกรรมไทยเป็นทุนเดิม แต่ได้มีการพัฒนาแนวคิดผสมกับการใช้เทคนิควิธีการเขียนแบบชาวตะวันตก การวาดตามหลักทัศนียวิทยาแบบมุมมอง (Perspective) มาประยุกต์ใช้ โดยศึกษาจากสิ่งที่ศิลปินสามารถพบเห็นได้ในสมัยนั้น หรืออาจจากการบอกเล่า การถ่ายทอดพระธรรมคำสอนที่เป็นนามธรรมให้เกิดเป็นภาพวาดที่เป็นรูปธรรมโดยใช้การเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย ทำให้เกิดความลึกซึ้งในผลงาน ส่วนวัสดุสียังเป็นสีฝุ่นแบบโบราณและยังมีการตัดเส้นด้วยสีดำในบางส่วนไม่ได้ทิ้งรายละเอียดไป ส่วนการแสดงออกในงานศิลปินให้บรรยากาศที่สลัวๆ มีดในส่วนที่ไม่สำคัญแต่จะเน้นสว่างในส่วนที่เป็นจุดเด่นของภาพ และยังนำเหตุการณ์ที่เกิดในยุคนั้นถ่ายทอดลงไปในงาน เช่น อาคารที่เป็นแบบตะวันตก การแต่งกายของชาวต่างชาติ สิ่งแปลกใหม่ที่เข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์รวมถึงบัวพันธุ์วิกตอเรีย กลายเป็นงานจิตรกรรมไทยที่ผสมผสานกับศิลปะแบบตะวันตกที่แรกในยุคนั้น ถึงแม้จะไม่ถูกต้องตามหลักแสงและเงา ผิดสัดส่วนแต่ สามารถรับรู้ได้ถึงการแสดงออกในการสร้างสรรค์ ความตั้งใจในการถ่ายทอดของศิลปินและการก้าวผ่านรูปแบบแนวคิดแบบงานจิตรกรรมไทยสู่รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยศิลปะแบบขรรค์อินโข่ง ทำให้เกิดเป็นแนวทางให้สู่ศิลปินรุ่นหลังในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์

งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบ สัญลักษณ์บัวนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

เดือนรุ่งฟ้า เพ็ญไพสิฐ “เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์สุนทรียศาสตร์ในผลงานจิตรกรรมของอาจารย์ทิว นันทขว้าง กล่าวว่า อาจารย์ทิวเป็นศิลปิน

สำคัญคนหนึ่งแห่งวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทย ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่มีเอกลักษณ์เป็นที่ยกย่อง ในเรื่องของการถ่ายทอดความประทับใจเกี่ยวกับดอกบัวและบรรยายกาศของบึงบัวซึ่งเป็นผลงานที่มีแนวคิดและอิทธิพลการสร้างสรรคมาจากพุทธปรัชญากับรูปแบบของศิลปะตะวันตก ที่สื่อออกมาในเรื่องราวบรรยายกาศของดอกบัวและพันธุ์ไม้น้ำต่าง ๆ เป็นผลงานศิลปะที่บริสุทธิ์ ที่เกิดจากจิตนาการของความรู้สึกประทับใจต่อธรรมชาติและทักษะความชำนาญในการสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความงามอันลึกซึ้ง ผลงานชุดนี้ไม่ได้ลอกเลียนแบบเพื่อให้เหมือนธรรมชาติตามตาเห็นเท่านั้น แต่เป็นการสังเคราะห์เลือกสรรเฉพาะสิ่งที่อาจารย์ทวีประทับใจด้วยสีสัน บรรยายกาศซึ่งไม่มีอยู่จริงในโลกให้ความรู้สึกและจิตนาการถึงความฝันที่เงียบสงบ” (เดือนรุ่งฟ้า เพ็ญไพสิฐ, 2553 : 106-107) สรุปได้ว่าผลงานจิตรกรรมชุดดอกบัวมีความสอดคล้องกับปรัชญาศิลปะ ส่วนเรื่องคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์นั้นว่ามีคุณค่าที่สร้างประสบการณ์แก่ผู้ได้ชม โดยผลงานชุดดอกบัวของอาจารย์ทวีมีความสอดคล้องกับทฤษฎีสัมพัทธนิยม จากการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ได้เข้าใจผลงานศิลปะของอาจารย์ทวีที่มีแนวคิดเดียวกันในการนำดอกบัวมาสร้างเป็นผลงานศิลปะที่มีคุณค่า โดยใส่จินตนาการแฝงปรัชญาแนวคิดไว้ในผลงานนอกจากความงาม ทำให้สามารถเชื่อมโยงกับแนวคิดในพุทธศาสนา นำมาเป็นข้อมูลในการที่จะสร้างสรรค์ผลงาน

งานสร้างสรรค์ศิลป์ที่เป็นแรงบันดาลใจ ศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำรูปลักษณะบัวมาใช้ในการสร้างสรรค์ทั้งในรูปแบบเหมือนจริงและแบบในอุดมคติ เรื่องพุทธปรัชญามาใช้ในการสร้างสรรค์ ได้แก่ เฉลิม นาศิริรักษ์ ทวี นันทขว้าง ถวัลย์ ดัชนี พิชัย นิรันดร์ ทวี รัชนิกร จักรพันธุ์ โปษยกฤต ปรีชา เกาทอง ปัญญา วิจิตนธนสาร เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ สมโภชน์ ทองแดง ประเทือง เอมเจริญ ชายชาติ ปุຍเปี้ย พรหมมา อินยาศรี

สัจต ปุຍอ็อก สุวัฒน์ แสนขัตติรัตน์ สุวัฒน์ วรรณมณี ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ
ปรมัตถ์ เหลืองอ่อน จินตนา เปี่ยมศิริ คมกฤต สวัสดิ์รัมย์ บุญพันธ์ วงศ์ภักดี
กฤษณะ ขวนคุณากร และธรรมบุญ เรื่องสวัสดิ์ เป็นต้น

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาและวิเคราะห์ผลงานศิลปินที่ได้นำแนวความคิด
ทางพุทธปรัชญา โดยการใช้รูปบัวเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงออก เพื่อเป็น
แนวในการศึกษา

พิชัย นรินทร์ งานจิตรกรรมของพิชัย เป็นงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย
เทคนิคสีน้ำมันและยังมีการนำวัสดุ เช่น กระดาษสีมาปะติดทำให้เกิดความ
แปลกใหม่ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องพุทธปรัชญาในพุทธศาสนา การใช้สัญลักษณ์
ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย การแสดงทัศนธาตุสี เส้น การใช้รูปทรง ซึ่งความงาม
ในงานของพิชัย เป็นความงามด้วยสีมีการเลือกใช้สีที่คุมโทนของสีและเลือก
การลดค่าของสีในงานไม่ให้ดูน่าเบื่อ ทำให้ภาพรู้สึกสดใสและจังหวะของรูป
ทรงเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดจากการสร้างสรรค์สัมพันธ์กับเนื้อหาทำให้งานเกิด
เป็นเอกภาพ การนำเสนอศิลปะเพื่อพุทธศาสนาออกมาได้อย่างเป็นเอกลักษณ์
โดยผ่านการเรียนรู้ คติวิเคราะห์ ผักผ่อนและพัฒนาฝีมือจากผลงานที่ได้รับการ
ยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ ทำให้รู้สึกมีคุณค่าทางด้าน
ความงาม ความเชื่อศรัทธา คุณค่าทางด้านจิตใจ และเป็นต้นแบบในการ
ทำงานศิลปะบริสุทธิ์

ปัญญา วิจินธนสาร งานจิตรกรรมของปัญญา เป็นงานรูปแบบ
จิตรกรรมไทยร่วมสมัย 2 มิติรูปแบบกึ่งนามธรรม โดยใช้สัญลักษณ์ทางพุทธ
ศาสนาในการแสดงออก ซึ่งปัญญามีเอกลักษณ์ในเรื่องของการใช้รูปพระพักตร์
พระพุทธรูป พระพุทธเจ้า ดอกบัว โดยใช้พื้นผิวที่ดูให้ความรู้สึกแทนความไม่
เที่ยง เป็นอนิจจัง ต้องการสะท้อนถึงความเสื่อมสลายของจิตรกรรมฝาผนัง
ในปัจจุบันที่ร่วงโรยและความเสื่อมศรัทธาของพุทธศาสนิกชน โดยการใช้

ศิลปะเป็นตัวแทนสื่อถึง ความคิด ความรู้สึก ความจริง เหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสามารถที่จะทำให้ทุกคนหันมาให้ความสนใจและเข้าถึงได้ด้วยสิ่งที่ศิลปินต้องการแสดง

ปรีชา เถาทอง ผลงานของปรีชา เถาทอง เป็นงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย 2 มิติ ในยุคแรกจะเป็นการใช้สี แสงเงา ซึ่งจะเป็นแสงเงาที่เกิดจากธรรมชาติที่สะท้อนอยู่บนสถาปัตยกรรมไทยตามส่วนต่าง ๆ ของวัด เช่น ผัง กำแพงที่มีลวดลาย เสา ภาพจิตรกรรมไทย ให้บรรยายกาศความรู้สึกสงบ เยือก และแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่แปลกตา ซึ่งเกิดจากประสบการณ์พบเห็นด้วยตา การสังเกต สิ่งรอบตัวของศิลปินเอง เกิดเป็นความงาม ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาผลงานที่ใช้ทฤษฎีแสงและเงาของปรีชา เถาทอง

โกลด มอแน (Claude Monet) เป็นจิตรกรชาวตะวันตก ในลัทธิความประทับใจ(Impressionism) เป็นผู้ที่น่าเสนอให้การเขียนงานกลางแจ้งเป็นที่นิยม โดยโกลด มอแน นิยมเขียนภาพสถานที่ วิถีชีวิตคนบรรยายในเวลาที่แตกต่างกันไป เพื่อต้องการนำเสนอสี ณ ขณะนั้น รวมถึงอารมณ์ขณะที่กำลังเขียนงานเป็นการเขียนงานแบบฉับพลัน ใช้เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ ซึ่งวิธีการนั้นเป็นการวาดให้เกิดร่องรอยของที่แปรงที่รวดเร็วและไม่เกลี่ยสีให้เข้ากัน เน้นให้เกิดความรู้สึกอารมณ์ของศิลปิน ซึ่งผลงานของโกลด มอแน มีชื่อหลายชุดแต่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาชุดบึงบัว ดอกบัว เป็นชุดที่สามารถรับรู้ถึงธรรมชาติบรรยายภาพในงานได้

ทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ การศึกษาทฤษฎีการสร้างสรรค์ผลงานและการศึกษาแนวทางศิลปะของศิลปิน ได้นำผลจากการศึกษาเพื่อมาประกอบในผลงานให้มีการแสดงออกทางความงาม ความรู้สึกและสมบูรณ์มากขึ้นโดยผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีในการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

ประสบการณ์สุนทรียะ (Aesthetic Experience) เดวิด ฮูม (David Hume) มีทฤษฎีว่า “ที่เชื่อว่าความรู้สึกของมนุษย์ได้มาจากประสบการณ์ทางผัสสะและการ กำหนดรู้ของจิต ซึ่งก่อให้เกิดความ ประทับใจ (impressions) และมโนคติ (ideas) หลังจากนั้นจึงมีการ เชื่อมโยงกันทางความคิดซึ่งเป็นผลมา จากประสบการณ์ (association of idea) เกิดเป็นจินตนาการซึ่งนำมาสู่การสร้างสรรค์และการรับรู้ความงาม” (โอชนา พูลทอง ตีพิมพ์, 2556 : 3) การรับรู้ประสบการณ์ทางสุนทรียะที่เกิดจากความประทับใจ ขาบซึ่งต่อธรรมชาติ วัตถุหรือผลงานศิลปะ โดยอาศัยประสาทสัมผัส ตากับหู แต่ความงามศิลปะอาศัยรับสัมผัสด้วยจิตใจซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ สร้างสรรค์ สามารถถ่ายทอดความงาม ประสบการณ์หรือความจริงกับธรรมชาติที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างจินตนาการ

ทฤษฎีการแสดงออก (Expression Theory) มี “ทฤษฎีว่า ศิลปะคือการแสดงออกจากรู้สึก หรืออารมณ์ภายในของศิลปินออกมา โดยอาศัยรูปทรงในทางเพนนาการ (Senscious Form) เช่น สีหรือเสียง ต่าง ๆ ซึ่งศิลปินจำเป็นต้องเข้าใจความละเอียดอ่อนและความซับซ้อนของสิ่งเหล่านั้นเป็นอย่างดี และต้องมี ความชำนาญ (Mastery) ในการใช้สิ่งเหล่านั้น เพื่อที่จะปรุงแต่งหรือจัดสรรสิ่งเหล่านั้นได้ตามเจตจำนง และ แม้ว่าศิลปะเป็นการแสดงออกซึ่งอารมณ์อย่างหนึ่งแต่การแสดงอารมณ์ทุกอย่างก็ไม่ได้เป็นศิลปะไปเสีย ทั้งหมด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแยกแยะให้เห็นว่า การแสดงอารมณ์ที่เป็นศิลปะนั้นแตกต่างจากการแสดง อารมณ์ที่ไม่เป็นศิลปะอย่างไร” (จี ศรีนิวาสน์, 2545 : 42-43) การนำสัญลักษณ์ของบัวมาแสดงออกทางความรู้สึกใช้ประกอบในผลงานศิลปะ เป็นการแทนค่าสัญลักษณ์ทางพุทธปรัชญาที่มีความหมายการสื่อถึงสิ่งหนึ่งโดยตรงมีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์

แสดงออกมาอย่างถูกวิธี ถูกกาลเทศะ เช่น งานพุทธศิลป์ของไทยซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศาสนา ทำให้เข้าใจโครงสร้างทางศิลปะ องค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุให้คุณค่าทางด้านความงาม ทางด้านจรรโลงจิตใจ เพื่อนำไปพัฒนาแนวคิดผลงานศิลปะสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง

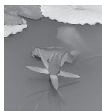
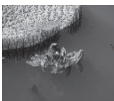
ทฤษฎีแม่สีแสงอาทิตย์ (Spectrum Primary) โดยการค้นพบของเซอร์ ไอแซค นิวตัน “ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1672 เมื่อ เซอร์ ไอแซค นิวตัน (Sri Lsacc Newton) ชาวอังกฤษได้เสนอการทดลองทางวิทยาศาสตร์เรื่องของการแสงสีต่อรอยแยลโซไซตี้ วิธีการทำโดยให้แสงอาทิตย์ผ่านแท่งแก้วปริซึม แสงธรรมชาติที่ไม่มีสีขาว (White) ผ่านแท่งแก้วซึ่งกระจายรังสีออกมา 6 สี คือ สีม่วง (violet) สีน้ำเงิน (blue) สีเขียว (green) สีเหลือง (yellow) สีส้ม (orange) และสีแดง (red) ” (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2559 : 233) จากการทดลองในทางวิทยาศาสตร์โดยเซอร์ ไอแซค นิวตัน (Sri Lsacc Newton) แสงที่มนุษย์มองเห็นได้นี้ มองเห็นเป็นแสงสีขาวการทดลองนำแท่งแก้วปริซึมทดลองให้แสงวิ่งผ่านจนเกิดการแยกลำแสงโดยเอาฉากสีขาวมารับจึงปรากฏภาพของแถบสีรุ้ง ซึ่งในทางศิลปะได้มีศิลปินนำสีแสงมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น ศิลปินในลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) นำมาใช้ในการเป็นเป้าหมายของกลุ่มที่นิยมเขียนทิวทัศน์ บรรยายภาค สิ่งแวดล้อม สีหรือสีแสงไม่ว่าจะมองเห็นด้วยตาเปล่าหรือจากการถ่ายทอดความรู้สึกจากผู้สร้าง สีสามารถบ่งบอกอารมณ์ของงานศิลปะเป็นสิ่งที่แสดงออกแทนความรู้สึกในงานศิลปะ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ถึงความรู้สึกของศิลปิน เช่น โกลด์ มอแน (Claude Monet) ใช้รูปแบบการเขียนแสงที่กระทบบนผิวน้ำบรรยายภาคที่มีแสงสี การเขียนย้อนแสงและแสงในเงา

การนำองค์ความรู้ไปสู่การสร้างสรรค์

จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสาร บทความ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีทางศิลปะและการศึกษาแนวทางศิลปะของศิลปิน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเกิดเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำผลจากการศึกษาใช้เป็นพื้นฐานทางความคิด การแสดงออกทางการสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่กระบวนการร่างภาพตามจินตภาพ

3.วิธีการสร้างสรรค์

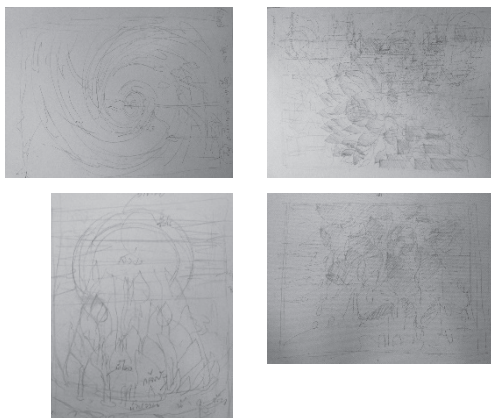
การสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย จิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปแบบ : สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา การถ่ายทอดสิ่งที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรม ในรูปแบบศิลปะรูปแบบกึ่งเหนือจริง (Semi Abstract) ผสมกับรูปแบบเหนือจริง (Surrealism) ด้านองค์ประกอบที่นำมาใช้ในผลงาน โดยใช้รูปลักษณ์บัว การนำรูปทรงของดอกบัว เช่น ดอกบัวหลวง ดอกบัวสาย บัวกระดัง ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ดอกตูม ดอกกำลังบาน ดอกบาน ดอกบัวที่กำลังโรย เหี่ยวแห้ง ฝักบัวและใบบัวกับคน วัตถุ สิ่งของ เช่น การนำส่วนของใบหน้า ตา รวมถึงคนที่เป็นตัวภาพจิตรกรรมไทยและสัตว์เป็นภาพของสัตว์ที่มีอยู่จริงในธรรมชาติผสมกับสัตว์ที่อยู่ในจินตนาการตามอุดมคติของจิตรกรรมไทย ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพุทธปรัชญา การแทนค่าสัญลักษณ์โดยใช้รูปลักษณ์เชิงพุทธปรัชญาของบัว หมายถึง การเกิดปัญญาของพระพุทธเจ้าในความหมายที่ต่างกันไปตามหลักธรรมคำสอน ความดี - ชั่ว เพื่อนำเสนอ สะท้อนทางด้านความคิด ทางอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นแรงบันดาลใจนำไปสู่การแสดงออก

ชนิดของบัว	ลักษณะของบัว	การผสมของรูปทรง	รูปลักษณะของบัวที่เป็นอัตลักษณ์
 บัวสาย	 ดอกตูม ดอกกำลังบาน ดอกเริ่มบาน ดอกบาน ใบบัวสาย	คน สัตว์ สิ่งของ รูปทรง ต่างๆ สิ่งแวดล้อม	
 บัวหลวง	 ดอกตูม ดอกกำลังบาน ดอกบาน ดอกกำลังโรย ฝักบัวหลวง ใบบัวหลวง		
 บัว วิคตอเรีย หรือบัว กระดังงา	 ดอกตูม ดอกกำลังบาน ดอกบาน ดอกบัวเหี่ยว ใบบัว		

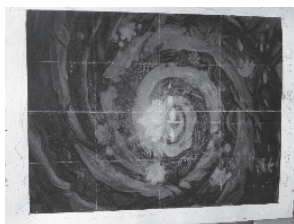
ตารางที่ 2 ขั้นตอนกระบวนการร่างภาพรูปทรงบัวธรรมชาติ +
รูปทรงในจินตนาการ = รูปลักษณะบัว

กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์		
ที่มา (Input)	กระบวนการสร้างสรรค์ (Process)	ผลงาน (Output)
แรงบันดาลใจ - ธรรมชาติ “ บัว ” - พุทธปรัชญา - สังคม - สุนทรียะ - งานสร้างสรรค์ศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจ	รูปแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัย 2 มิติ แนวคิด - ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เนื้อหา - ธรรมชาติ “ บัว ” - พุทธปรัชญา เทคนิค - สีอะครีลิคบนผ้าใบ ทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ - แนวคิดประสบการณ์นิยม - ทฤษฎีการแสดงออก - ทฤษฎีแม่สีแสงอาทิตย์	ผลงานสร้างสรรค์ - ความงาม - พัฒนาผลงานให้สมบูรณ์ - ประสิทธิภาพ การเผยแพร่ผลงานโดยการตีพิมพ์บทความวิจัย การแสดงผลงาน

ตารางที่ 3 กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์

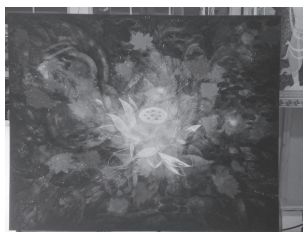
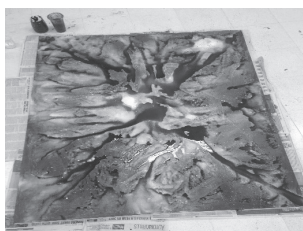
ภาพที่ 2 ขั้นตอนแบบร่างภาพลายเส้น

ชื่อผลงาน บัวในตม
เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561,
ขนาด : 100 x 80 ซม.

ภาพที่ 3 ขั้นตอนแบบร่างภาพสี

ขั้นตอนการเลือกแบบร่างภาพสี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ท่านอื่น ๆ โดยเลือกจากแบบที่ได้รับการความเห็นตรงกันมากที่สุด เพื่อนำมาขยายแบบงานจริง

ภาพที่ 4 วัสดุ อุปกรณ์ และขั้นตอนการสร้างสรรค์

ภาพที่ 5 ภาพผลงานเสร็จสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์และพัฒนาผลงาน

ผลงานชุดทดลองก่อนศิลปินพนธ์ ผลงานชุดนี้ได้มีทดลองรูปแบบเนื้อหา เทคนิค และวิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการในการวิจารณ์รูปแบบผลงาน เพื่อนำไปพัฒนาให้มีความสวยงามและแสดงอัตลักษณ์ตัวตน ในส่วนของข้อมูลมีการปรับเปลี่ยนและการศึกษาหาข้อมูลที่เป็นแรงบันดาลใจเกี่ยวกับรูปสัญลักษณ์ พุทธปรัชญา ทฤษฎีทางศิลปะเพิ่มเติม

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 6 ชื่อผลงาน “บัวในทมิฬ”,
เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561, ขนาด : 165 x 100 ซม.

รูปแบบ งานจิตรกรรมไทย 2 มิติ ใช้วิธีการการตัดเส้นแบบจิตรกรรมไทยเพื่อเน้นรูปทรง โดยใช้โครงสร้างขนาดของรูปทรงขนาดใหญ่เป็นจุดเด่นของภาพ แสดงค่าน้ำหนักของสีบรรยายภาพส่วนที่สว่างเด่นชัดสร้างให้ขัดแย้งกับพื้นที่น้ำหนักเข้ม การจัดองค์ประกอบภาพแบบสองข้างไม่เหมือนกันของรูปทรง เศษชิ้นส่วนที่หลุดกระจายไปทั่วภาพสื่อถึงความเสื่อมสลายเส้นที่แสดงถึงความเคลื่อนไหวเข้าหาเพื่อให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว

เนื้อหา ผลงานชิ้นนี้เกิดจากการประกอบกันของรูปทรงสัญลักษณ์บัวและรูปทรงใบหน้าผสมกับเนื้อหาแสดงออกถึงความเศร้าหมอง ซึ่งภายในรูปทรงบัวมีรูปทรงของใบหน้าซ้อนทับลงไปมีความขัดแย้งกัน ในส่วน รูปทรงของสัตว์สื่อถึงพวกกิเลส มารในรูปแบบจิตรกรรมไทยใช้แสดงออกถึงแนวคิดบัวในตม เพื่อให้เกิดคุณค่าทางศาสนา

เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ มีการใช้สีผสมทำพื้นผิวขรุขระบางส่วนที่สื่อถึงการแตกสลาย ความรู้สึกไม่เที่ยงแท้ การใช้เส้นเกี่ยวกันทับกันไปมาเหมือนผมที่พันกันผูกกันให้ความยุ่งเหยิง ปัญหาที่ไม่คลี่คลาย การใช้สีโทนน้ำเงิน โดยแทนค่าน้ำหนักอ่อน 60% น้ำหนักเข้ม 40% และยังใช้การเคลือบด้วยน้ำสีเพื่อสร้างบรรยายภาพของภาพให้เหมือนอยู่ได้น้ำ การจัดองค์ประกอบภาพจุดเด่นด้วยขนาดใหญ่ของรูปทรงในพื้นที่ส่วนมากให้ความรู้สึกขัดแย้ง

ชื่อผลงาน บัวในตม

เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561, ขนาด : 100 x 80 ซม.

ชื่อผลงาน มารไม่มาบารมีไม่เกิด

เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561, ขนาด : 120 x 100 ซม.

ภาพที่ 7 ตัวอย่างผลงานทดลองก่อนศิลปะนิพนธ์

ชื่อผลงาน บัวในตม
เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561,
ขนาด : 165 x 100 ซม.

ผลงานทดลองชุดที่ 1 จากการวิเคราะห์ผลงานชุดทดลอง ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการ มีการนำใบหน้าออกเพื่อให้เหลือแต่รูปทรงบัว วิธีการแสดงออกของผลงานชุดนี้ใช้การแสดงออกทางด้านแนวคิดพุทธปรัชญาการแทนค่าด้วยสัญลักษณ์ในพุทธศาสนา ผสมกับทฤษฎีการแสดงออกทางศิลปะ ทฤษฎีเรื่องของสีแสง ความสว่างในความมืด เป็นการถ่ายทอดโดยให้ความสำคัญแก่รูปทรงจากธรรมชาติน้อยลง แต่กลับมาเพิ่มความสำคัญให้แก่รูปทรงในความรู้สึกสำนึกคิดของศิลปินโดยสังเกตจากธรรมชาติที่นำมาเป็นสื่ออันถูกการสกัดตัดทอนเพิ่มเติม การจัดวางที่คำนึงถึงการคลี่คลายแต่ยังคงรูปทรงจากธรรมชาติ ชุดนี้ได้สร้างสรรค์ผลงานจำนวน 4 ชิ้น

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ชื่อผลงาน ไม่มีชื่อ

เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561,

ขนาด : 150 x 120 ซม.

ภาพที่ 8 ชื่อผลงาน “วัชรจักร”,

เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561, ขนาด : 120 X 92 ซม.

รูปแบบ งานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปแบบกึ่งนามธรรม มีการตัดเส้นบางส่วนและใส่น้ำหนักสีแสงเงาทำให้งานมีมิติ ใช้รูปทรงดอกบัวที่บานจัดวางอยู่ตรงกลางเกี่ยวคลื่นที่วนอยู่รอบๆ มีสัตว์หลากหลายชนิดใช้แสดงถึงกิเลส

เนื้อหา ผลงานชิ้นนี้มีเนื้อหาทางรูปทรงสัญลักษณ์บัวที่มีความหมายถึง การเกิด เป็นการสื่อถึงการเวียนว่ายตายเกิด สังขารของมนุษย์ โดยใช้การแทนค่าคลื่นน้ำที่เป็นรูปทรงกันหอย ส่วนของการประกอบกันของรูปทรงกับเนื้อหาสร้างให้มีความสอดคล้องกับพุทธปรัชญา

เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบรูปแบบ 2 มิติ การใช้สีขาวสว่างอยู่ตรงกลางภาพเพื่อเป็นจุดเด่น น้ำหนักอ่อน เข้มในงานไม่ได้สร้างเพื่อเน้นจุดเด่นของภาพเพียงอย่างเดียวแต่ยังสร้างความรู้สึกขัดแย้งกันที่ชัดเจน การใช้เส้นขดกันหอยที่แสดงถึงการเติบโตวนเป็นวงกลมเข้าไปสู่ดอกบัวบานสร้างจุดดึงดูดสายตาไปยังจุดเด่น และเส้นที่พุ่งเข้าหาวงกันหอยยังให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว การจัดองค์ประกอบของภาพให้จุดเด่นอยู่ตรงกลางมีจุดกระจายไปตามภาพสร้างบรรยายกาศของภาพเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกพลังของธรรมชาติ

ภาพที่ 9 ผลงานทดลองชุดที่ 1

ชื่อผลงาน ไม่มีชื่อ
 เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2561,
 ขนาด : 110 x 90 ซม.

ชื่อผลงาน ไม่มีชื่อ
เทคนิค สื่อะครีลิตบนผ้าใบ, ปี 2561,
ขนาด : 165 x 126 ซม.

ชื่อผลงาน วัฏจักร
เทคนิค สื่อนครีตึคบนผ้ำใบ, ปี 2561,
ขนาด : 120 X 92 ซม.

ผลงานชุดสรุปได้ทำการสร้างสรรค์ผลงานจำนวน 3 ชิ้น จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ วิเคราะห์ผลงาน เพื่อให้ผู้วิจัยนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ในส่วนของการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของศิลปินผ่านรูปแบบการสร้างสรรค์ที่ใช้สื่อสัญลักษณ์ และทำความเข้าใจในการสื่อความหมายผ่านผลงานศิลปะ ยังคงขาดความลึกซึ้ง ทั้งยังต้องเพิ่มรูปทรงให้มีความแปลกใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงกับแนวคิด รูปแบบ เนื้อหา องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ กับวัสดุและเทคนิควิธีการ ต้องเพิ่มเติมเทคนิควัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างผลงาน เพื่อใช้สร้างพื้นผิวให้เกิดร่องรอย และการเพิ่มเติมในส่วนของจุดเด่นยังไม่ค่อยทำงานและยังไม่สว่าง

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ชื่อผลงาน จิตวิมุต 1

เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2562, ขนาด : 180 X 150 ซม.

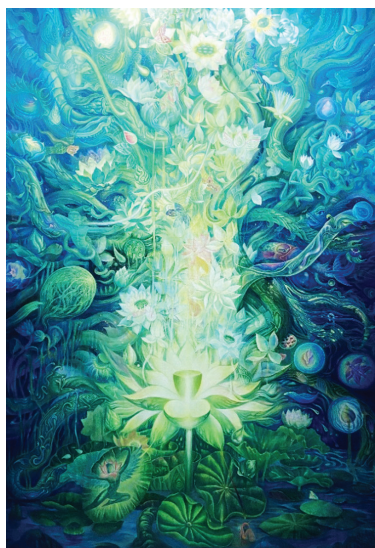
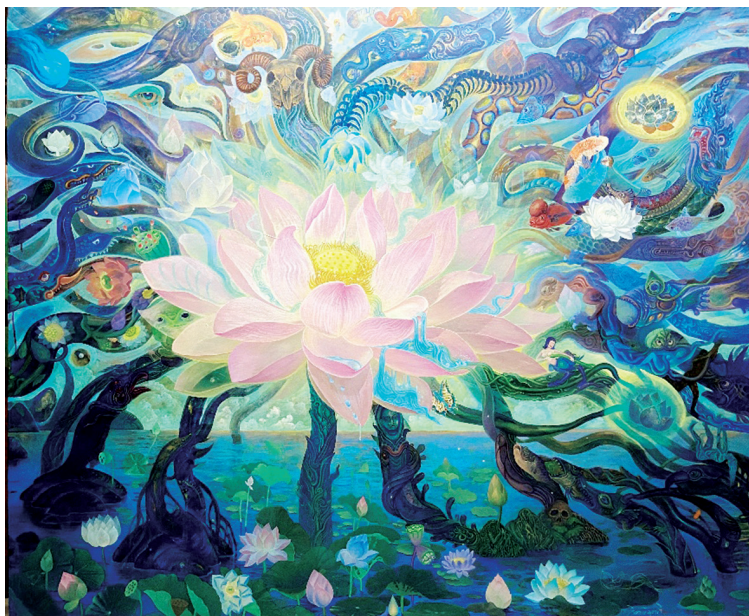

ภาพที่ 10 ภาพผลงานชื่อ “จิตวิมุต 3”, เทคนิค สีอะครีลิคบนผ้าใบ, ปี 2562,
ขนาด : 170 X 120 ซม.

รูปแบบ งานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย รูปแบบกึ่งนามธรรม เป็นการประกอบกันของรูปทรงกับเนื้อหา เน้นจุดเด่นด้วยขนาดของรูปทรงใหญ่ รูปทรงเล็กที่มีจำนวนมากให้ความรู้สึกขัดแย้งกัน โดยให้ค่าน้ำหนักของแสง สีในส่วนที่ต้องการให้เด่น และส่วนที่ไม่ต้องการให้เด่นใช้ค่าน้ำหนักที่เข้มในเงามืด การจัดองค์ประกอบของภาพในบรรยายภาพเป็นสีโทนเย็นสีเขียวสว่างเป็นแสงอยู่ตรงกลาง

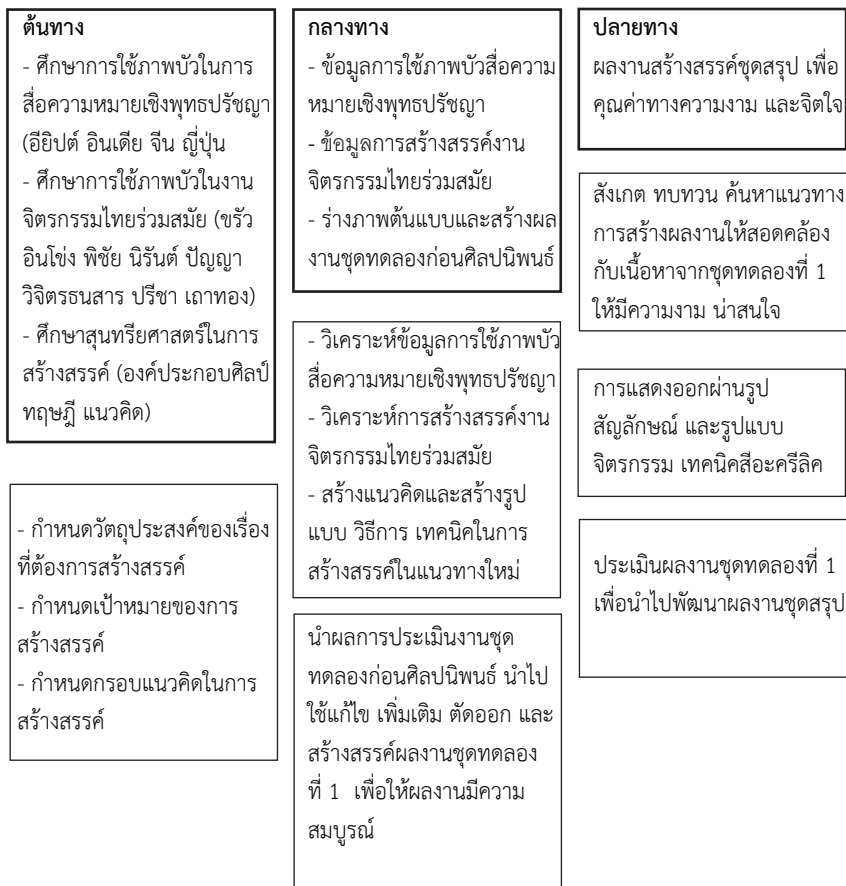
เนื้อหา งานชิ้นนี้มีเนื้อหาทางรูปทรงเกี่ยวกับสัญลักษณ์ บัว แสดงถึงของผู้มีปัญญาในทางธรรม โดยจะให้ความหมายตามรูปทรงของธรรมชาติ ส่วนเนื้อหาของเรื่อง จิตวิมุต สรรพสัตว์ทั้งหลายบนโลกต้องการแสวงหาความสุขและหาทางดับจากความทุกข์ในทางพุทธปรัชญาคือ การหาทางหลุดพ้นจากสิ่งที่เป็นกิเลส ผู้วิเจียต้องการแสดงถึงความงาม ความแปลกที่ไม่ได้มีอยู่จริงในธรรมชาติ

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบเป็นการระบายสีเรียบมีการสร้างพื้นผิวให้เกิดร่องรอยจากการป้อนสี การปล่อยให้สีที่ไหลในส่วนที่ไม่ขัดแย้งกัน การวางจุดเด่นให้อยู่ตรงกลางภาพ และเน้นสีและน้ำหนักแสงเงาให้มีความเด่นเพิ่มขึ้น รูปทรงของบัวที่ลอยทับซ้อนกัน เป็นการทำซ้ำกันเพื่อสื่อถึงสรรพสัตว์ที่มากมายบนโลก ส่วนการนำเส้น ที่เป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นที่พันเกี่ยวกัน มาใช้เพื่อให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง

ภาพที่ 11 ผลงานชุดสรุป

ผังกรอบอาศัยความรู้ในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 12 ผังกรอบอาศัยความรู้ในการสร้างสรรค์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยชุด จิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปแบบ: สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา ผลจากการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของกระบวนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้ ได้ทำการศึกษาการใช้ภาพบัวในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา ทำให้เข้าใจถึงที่มาและความสำคัญกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในอดีตถึงปัจจุบัน การสร้างสัญลักษณ์ในพุทธปรัชญาเพื่อแทนค่าเห็นได้จากความแตกต่างของแนวคิดทัศนคติ ความเชื่อ วิธีการสื่อสาร รูปแบบ เทคนิค รวมถึงสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลอย่างมากในการสร้างรูปแบบผลงานศิลปะแต่ละยุคสมัยที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลาให้คุณค่าในงานศิลปะเพื่อศาสนา จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการสร้างผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยได้นำผลการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลปะและผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้อง ทำให้เข้าใจความงามทางสุนทรียะเกิดองค์ความรู้ใหม่ นำมาใช้พัฒนาผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์เฉพาะตน ให้ผลงานมีความสมบูรณ์ทั้งความงามและเนื้อหาในแนวคิดเรื่องพุทธปรัชญาที่เป็นเรื่องนามธรรมออกมาในแบบรูปธรรมตามประสบการณ์ของผู้วิจัยโดยตรง หรือจากการบอกเล่าการตีความหมายของประสบการณ์ ซึ่งได้รับผลกระทบทางจิตใจทางกาย ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมทำให้เกิดคำถามปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ แต่พุทธปรัชญาสามารถที่บอกถึงต้นเหตุของปัญหาได้ อาจจะเป็นประโยชน์คำสอนง่ายๆที่สามารถหยิบยกมาใช้ในแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปแบบ : สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา ผู้วิจัยใช้การแสดงออกในรูปแบบงานจิตรกรรมที่เน้นรายละเอียดกับวิธีการเขียนแบบศิลปะตะวันตก การประกอบกันของ

รูปทรงบัวขนาดใหญ่และรูปทรงขนาดเล็กที่ทับซ้อนกันเกิดเป็นรูปทรงอิสระ การแสดงความเคลื่อนไหวด้วยการใช้เส้นที่พันเกี่ยวกัน เส้นเป็นคลื่นพุ่งเข้าหา ตรงกลางภาพที่เป็นจุดเด่น น้ำหนักที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์ 2 มิติ ซึ่งกำหนด ให้จุดของแสงเกิดขึ้นตามจินตนาการโดยที่สร้างน้ำหนักแสงอ่อนตรงกลางภาพ ให้เกิดแรงปะทะตั้งแต่แรกเห็น เรื่องของสีในผลงานชุดสรุปได้ใช้โทนสีเย็นเป็น ส่วนใหญ่และใช้คู่สีตรงข้ามเพื่อสร้างความขัดแย้งกัน สีเขียวสื่อถึงความเจริญ เต็มโต ธรรมชาติ สีน้ำเงินสื่อถึงความสงบและเศร้าในเวลาเดียวกัน โดยใช้ ทฤษฎีสีแสงในบรรยายกาศตามจินตนาการ ค่าของน้ำหนักสีที่สว่างอยู่ตรง กลางเป็นจุดเด่นและให้ค่าน้ำหนักสีเข้มในส่วนที่ไม่ใช่จุดเด่นในบรรยายกาศ มืดให้มีความน่าสนใจในพื้นที่ว่างรวมถึงการจัดองค์ประกอบที่มีมุมมองที่ แปลกตา เน้นความสมดุลซ้ายขวาที่เท่ากันสร้างอารมณ์ของภาพให้กลมกลืน กันเกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นอัตลักษณ์ของตนยังคงคุณค่าทางด้านความ งามและคุณค่าทางด้านจิตใจ ผลงานชุดนี้อาจจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ชมผู้ที่ สนใจศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง จิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปบัว : สัญลักษณ์ในการสื่อ ความหมายเชิงพุทธปรัชญา ได้ทำการศึกษาสัญลักษณ์รูปบัว และแนวคิดเกี่ยว กับพุทธปรัชญาในงานจิตรกรรมไทยในอดีตของขรัวอินโข่ง และงานสร้างสรรค์ ศิลปินที่เป็นแรงบันดาลใจของพิชัย นิรันต์ ปัญญา วิจิตรธนธสาร ปรีชา เกาทองและโกลด มอแน เพื่อมาสนับสนุนงานวิจัยในส่วนของแนวความคิด การใช้สัญลักษณ์รูปบัว เนื้อหาทางพุทธปรัชญาและทฤษฎีทางศิลปะว่าแต่ละ คนมีความคิดในการสร้างผลงานอย่างไร การเลือกนำรูปบัวมาใช้แทนค่าใน พุทธปรัชญาแทนที่จะเป็นรูปสัญลักษณ์อื่น ๆ สัญลักษณ์รูปบัวแทนปัญญาใน

พุทธศาสนา หรืออาจจะหมายถึงการเกิด คือเกิดปัญญา รู้แจ้งขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้วิจัยพบว่าศิลปินต้องการสื่อสารให้ผลงานเกิดคุณค่าที่ลึกซึ้งมากขึ้น โดยการนำเรื่องพุทธปรัชญา ปรัชญาที่เกี่ยวกับชีวิตผสมกับจินตนาการและทฤษฎีทางศิลปะเกิดเป็นความงามมีความสอดคล้อง

การที่ผู้วิจัยเลือกบัวมาใช้แทนรูปสัญลักษณ์ในงานศิลปะแทนรูปทรงอื่น เลือกที่คุณค่าด้านความงามคุณค่าทางด้านจิตใจของรูปทรง สี น้ำหนัก แสงเงา ของความประทับใจในธรรมชาติเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานศิลปะ ผู้วิจัยเลือกชนิดของบัวสายบัวหลวงที่ใช้ในการสร้างสรรค์ในลักษณะที่หลากหลายทั้ง ตูม กำลังบาน บาน ร่วงโรย ฝักบัว ผสมกับคน สัตว์ สิ่งของตามจินตนาการสอดคล้องกับทฤษฎีทางศิลปะที่ช่วยให้ผลงานเกิดความสมบูรณ์ทั้งความงามของรูปทรงและเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยมีวิธีการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์เทคนิคแบบงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ด้วยวิธีการตัดเส้นในบางส่วนไม่ทั้งหมด สร้างการรับรู้ด้วยเส้น สี รูปทรง น้ำหนักอ่อนเข้ม แสงเงาในมุมมองที่มีการทับซ้อนให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวในจินตนาการให้คุณค่าทางความงาม การแสดงออกของความรู้สึกอารมณ์ที่ถ่ายทอดจากความจริงของชีวิตให้คุณค่าทางจิตใจประสบการณ์แก่ผู้ชม

ข้อเสนอแนะและการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับบัวมีเป็นจำนวนมากซึ่งต่างมีมุมมองเรื่องบัวที่ต่างกันออกไป ทั้งแนวคิด กระบวนการวิธีนำเสนอวิธีการสื่อสารแม้กระทั่งผลงานสร้างสรรค์ ผลการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยการสร้างสรรค์ชุด จิตรกรรมไทยร่วมสมัยรูปบัว: สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเชิงพุทธปรัชญา ได้ใช้ข้อมูลจากธรรมชาติ พุทธปรัชญากับประสบการณ์ของผู้วิจัย งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาแนวทางศิลปะที่

มีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สัญลักษณ์ในพุทธศาสนา เพื่อเป็นความรู้และความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะการสร้างสรรค์ชุดนี้ได้สร้างจากพื้นฐานของจิตใต้สำนึกของผู้วิจัยเอง โดยการทบทวนความรู้สึกลึกในเวลาที่ผ่านมา การพบเห็นการดำเนินชีวิตแบบซ้ำ ๆ เกิดเป็นภาพประทับใจในบึงบัว บัว สัตว์หลากหลายชนิดทำให้รู้สึกถึงความสบายใจ สบายตา แต่ในทางกลับกันธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ต่างเปลี่ยนแปลงไปตามวันเวลา สิ่งก่อสร้าง อาคารรวมถึงผู้คน ดังนั้นการที่จะบอกเล่าเรื่องราวผ่านงานศิลปะสะท้อนสังคม จึงมีความคิดที่จะสร้างความน่าสนใจและความแตกต่าง โดยหยิบยกในแต่ละประเด็นที่สนใจในเหตุการณ์ ประสพการณ์ นำมาใช้ในการสร้างสรรค์พัฒนาอัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าผลงานศิลปะจะสร้างความสุขให้ผู้ชม ผู้ที่สนใจสามารถตั้งคำถาม หรือสังเกตตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการหาเป้าหมายชีวิตของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- โปรแกรมพระไตรปิฎกภาษาไทย. (2559). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 21**. สืบค้นจาก <https://84000.org/>
- พุทธศาสนิกข. (2552). **พุทธประวัติจากหินสลัก**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ธรรมะ.
- วิไลรัตน์ ยิ่งรอด, ธวัชชัย องค์กรวุฒิเวทย์. (2559). **ถอดรหัสภาพผนังพระจอมเกล้า-ขรัวอินโข่ง**. นนทบุรี: มิวเซียมเพรส.
- สถิต วงษ์สุวรรณ. (2541). **ปรัชญาตะวันออก**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พิมพ์.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. (2544). **ปรัชญาจากภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มงคลเทพ.

- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2559). ศิลปะทิเบต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กำจร สุนทรพงษ์ศรี. (2555). สุนทรียศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลุด นิมเสมอ. (2534). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ: ไทยวิวัฒนาการพานิช.
- สุชาติ เกาทอง. (2553). การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์. ชลบุรี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพร จูรี. (2553). การวิเคราะห์ทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- ไชยพจน์ หวลมานพ. (2560). สุนทรียศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- จี ศรีนิวาสน์. (2545). สุนทรียศาสตร์ปัญหาและทฤษฎีว่าด้วยความงามและศิลปะ. แปลและเรียบเรียงโดย สุเชาว์นพลอยชุม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.
- เดือนรุ่งฟ้า เพ็ญไพสิฐ. (2553). การศึกษาวิเคราะห์สุนทรียศาสตร์ในผลงานจิตรกรรมของอาจารย์ทวี นันทขว้าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสนมหาบัณฑิต. สาขาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- คณิตา เลชะกุล และคณะ. (2536). บัว ราชนิไม้น้ำ. มุลนิธิสวนหลวง ร. 9. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- ปริมลภา ชูเกียรติมัน และเสริมลภา วสุวัต. (2547). บัว ประดับในประเทศไทย
1. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

โอชนาพุล ทองดีวัฒนา. (2556). “สุนทรียศาสตร์ตะวันตก: พัฒนาการของการแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับศิลปะและความงาม” Veridian E Journal ฯ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 6, 4 (ม.ค-มิ.ย), 3.